

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivæ Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

73 Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me: da mihi intellectum, &
discam mandata tua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

73 Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me: da mihi intellectum, & discam mandata tua.

Multa paucis hisce verbis continentur. Apparet enim.

Primò, ingens hominis dignitas.

Secundò, animi gratitudo.

Tertiò, vox confessionis, & laudis.

Quartò, ratio petendi.

Quintò, fiducia impetrandi.

Sextò, tum quid à Deo optandum, petendumve sit: tum ad quem finem conditus homo, & plasmatus fuerit.

Sed quod dicit. Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me. Facere ad animam aliqui referunt, quæ in mediâ & creaturâ à Deo, & corpori infunditur. Plasmare, ad corpus. Significat enim vox hebræa perficere, formare, consolidare: qua voce utitur Iob cum ait. Nunquid non in utero fecit me, qui & illum operatus est? (id est servum) & formavit me in vulva vnius? Sed hanc formationem, & plasmationem in utero elegantissimè idem Psalmographus descripsit, cum ait. Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto, id est, in utero matris: & substantia mea in inferioribus terræ; id est, neque occultata est à te substantia mea, dum quasi in subterraneo specu materno

Iob. 31.

Mira corporis humani formatio.

Psal. 138.

IN PSAL. CXVIII. 429

finu abscoederetur. Quo loco pro substantia
 mea, in Hebraeo contextu, est vox
וּרְפָאָה à verbo **רָפָא** quod est Phry-
 giorum more acupingere. Qua fere voce
 in eandem sententiam Itali dicimus *rac-
 camare*. Vt Propheta ad significandam di-
 uini operis miram subtilitatem in cor-
 poris humani formatione se quasi acu su-
 btilissimè depictum, & ossium contextu,
 neruorum implicatione, varijsque mem-
 bris, ac partibus veluti opere Phrygionico
 elaboratū profiteatur. Quod B. Iob etiam *Iob 10.*
 agnoscit, cum ait. Pelle, & carnibus ve-
 stisti me: ossibus, & neruis compegi-
 stisti me: vitam, & misericordiam tri-
 buisti mihi: & visitatio tua custodiuit spi-
 ritum meum. De hac admirabili forma-
 tione non solum ex nostris Lactantius li-
 bro de opificio Dei, sed etiam ex Genti-
 libus, Galenus libro de usu partium egre-
 giè philosophatur. Et de numero ossium
 ingenti (sunt enim vt Anatomi dicunt
 minimum trecenta quatuor.) De neruis,
 venis, & arterijs, musculis: de singulis
 membris, de usu, & utilitate illorum, &
 quare ita formata sint, mira diuinæ Sa-
 pientiae, & artificis demonstratione lo-
 quitur. Præcipuè verò de oculis, quos ap-
 pellant Soli simillimos: de illorum situ,
 illorum figura, constitutione, humoribus,
 chrySTALLINO, vitreo, foraminibus, spiriti-
 bus, & ceteris omnibus adeo exquisita
 -orp

profert; vt ipsemet homo alioqui minimè
pius in pietatis affectum proruperit. Què,
inquit, Conditoris nostri verum hymnum
compono : existimoque in eo veram esse
pietatem: non Hecatombas sacrificare, sed
si nouerim ipse primus, deinde & alijs ex-
posuerim, quenam sit ipsius sapientia, quæ
virtus, quæ bonitas. Quod enim cultu con-
ueniente voluerit exornare omnia, nulli-
quæ bona inuiderit, id perfectissimæ bo-
nitatis specimen esse statuo. Et hac quidè
ratione eius bonitas hymnis nobis est ce-
lebranda. Cur autem Deus hominem ita
fecerit miris quidem modis in vtero effor-
matum, tamen ex terra, lutoque composi-
tum, deinde spiritum immortalem luto
coniunxerit: quod & sanctus Ambrosius
hoc loco egregiè tractat, sanctus Gregorius
S. Naz. ser. Nazianzenus, paucis, vt solet, verbis magna
de nativ. complectens, hunc in modum docet. Crea-
uerat, inquit, Deus inuisibiles Angelo, mè-
est or. 38. tesque puras, diuinitatis ipsius propinquas,
& or. 2. in intellectu præditas, sola mente intelli-
Pascha. gibles. Creauerat & mundum visibilem,
terram, cælum, solem, astra: & erant hæc
suis finibus contenta, nulla communica-
tione coniuncta. Voluit ergo tertiam
quandam naturam ex inuisibili, & visibili,
id est, hominem fabricare, atque ex mate-
ria, & intellectuali anima, spiraculum vi-
tæ à se inferens, veluti alterum quendam
mundum magnum in paruo collocare
(pul-

Homone-
xus ac ve-
lut copen-
dium re-
rum om-
nium.

Gen 2.

S. Naz. ser.

de nativ.

Dom. que

est or. 38.

& or. 2. in

Pascha.

IN PSAL. CXVIII.

431

(pulcherrimè enim contra quam Plato, & Homø Philosophi censuissent, qui hominem par- **magnus mundus.**
 tum mundum vocabant, ipse magnum in hoc paruo mundo constitutum appellat.)

Collocavit in terra Angelum alium, mistum adoratorem, visibilis naturæ spectatorem, intelligibilis mysten. Eorum quidem, quæ in terra sunt, Regem: superis autem subditum: terrenum, & cælestem: caducum, & immortalem: visibilem, & intelligibilem: medium inter magnitudinem, & humilitatem; eundem spiritum, & carnem; spiritum propter gratiam, carnem ob superbiam: illud, ut maneat, ac benefactoris gloriam prædicet: hoc, ut vexetur, ac per vexationes admoneatur; & ob magnitudinem glorians erudiat, atque castigetur: animal hic gubernatum, atque alio demigrans: Et, quod mysterij extremum est, per animi ad Deum propulsionem deificatum.] Vnde alibi idem **Or. 34.**
 Sanctus idem nobis euenire dicit, quod alicui, qui citharam pulcherrimè elaboratam, eiusque concinnitatem, ac suauissimum sonum percipiens nil aliud, quam citharæ conditorem, ac citharædum mente reputat.

Porrò quod dicitur. Manus tuæ fecerunt me: sanctus Basilius homilia vltima in Exameron, Nissenus orat. 2. de conditione hominis, & S. Ambrosius tum alibi, tum in hunc locum, notant magnum esse, & **Dignitas hominis ex modo suæ conditionis.**
 ma-

magnificū planè de homine elogiū, quod à Salomone in Prouerbijs iuxta Septuaginta dictum est: Magna res homo : quod ex eo confirmant, quod in Genesi dictum est. *Faciamus hominem*, & tamen de firmamento, luce, astris, Sole, Luna, & omnibus quæ oculis cernimus, nihil tale dictum est, sed tantum fiat lux, fiat firmamentum &c. *Homini* porro creandi, inquit S. Basilius, quæ fuit formula? Nequaquam dictum est fiat homo, sicut illud, fiat firmamentū: in creando enim homine quoddam contemplari licet augusti⁹ creatione lucis, cæli, luminarium.

Psal. 148. Et S. Ambrosius. Cetera dixit, & facta sunt: mandauit, & creata sunt: vt homo fiat, specialis quidam Dei accedit hortatus, vt tanquam laborantis Dei in huius munere creaturæ significetur operatio. Deus quidem expers laboris est, sed tamen Scripturæ verba quid aliud nisi studiosam tui ob gratiam eius operationem ostendunt? Eadem verba perpendit S. Gregorius, & reuerenter pensanda, dicens, causam eorum subiungit: vt videlicet, quia rationalis natura condebatur, quasi cum consilio facta videretur: quasi per studium de terra plasmatur, & inspiratione conditoris in virtute spiritus vitalis erigitur, vt scilicet non per iussionis vocem, sed per dignitatem operationis existeret, qui ad conditoris imaginem fiebat. Eadem perpendit & Rupertus, quia cum dixisset in cæteris
fiat

fiat hoc, aut illud, producat terra, & producant aquæ; in homine creando mutauit vocem suam, tanquam à circuitu terræ, cæli, & maris lassabundus refederit, & inter respirandum in mentem illi venerit adhuc vnum deesse, quod deceret, vel oporteret fieri. Hæc Rupertus humano more de Deo locutus eleganter posuit. Ceterum quod diximus in his verbis. Manus tuæ fecerunt me, & plasmauerunt me, multa contineri, quæ diligentius introspectanti appareant, in lucem iam producenda sunt.

Diximus enim apparere primò magnam hominis dignitatem, quod ex ijs, quæ ex sanctis Patribus retulimus, liquidò manifestum fit: cum videatur etiam secundum inferiorem partem, id est, limum terræ, cum consilio, & deliberatione formatus: nec Angelorum ministerio, sed Dei manibus plasmatus. Quo inter ceteras creaturas omnes visibiles quid dici, aut excogitari præstantius possit?

Apparet deinde animi gratitudo. Quorsum enim id commemorat Propheta, nisi vnam trutinans dignitatem, humiliter gratias agat, seque, ut iumentum, ad omnium factoris sui iussa exhibeat paratissimū? Quo argumento Mater Machabæorum cū de filiorum martyrio ageretur, efficacissimè vsa est: eam repleta sapientia, atque femineæ cogitationi, vt scriptura loquitur,

Tur,

Gratitudo ex beneficio creatio-

2. Mac. 7. tur, masculinum animum inferens, sic eos est alloquuta. Nescio qualiter in utero meo apparuistis. Neque enim ego spiritum, & animam donavi vobis, & vitam, & singulorum membra non ego ipsa compegi: sed enim mundi creator, qui formavit hominis natiuitatem &c. Ac si diceret. Iustè quidem pro eo, & membra omnia, & vitam profunditis, à quo clementer acceptistis; vt illi hoc mystico sacrificio reddantur, quæ ab illius largitate profluxerunt.

**Et Laus
Dei.**

Hinc tertio erumpit vox confessionis, & laudis. Nam hæc ideò commemorat vt factorem laudet. Neque enim id beneficii, honoris, & gloriæ absque hymno laudis, rememorare anima potest. Quare & Spōsa in Canticis ad cauernas inuitatur, quasi ad secretiores quosdam animi recessus, ex quibus cauernis resonet illi perpetuò, quod ait S. Bernardus, gratiarum actio, & vox laudis.

*Cant. 2.
Ser. 62.*

**Et ratio
postulan-
di,**

Deinde hæc ipsa vox. Manus tuæ fecerunt me, rationem petendi, quam allegare possimus, efficacissimam continet. Quid enim apud tam benignum conditorum non postuletur, qui antequam essemus, dedit & vnde petere possemus; cum & esse, & spiritum, & vocem dederit? Puta ergo Psalterem ita dicere. Domine hæc est mihi vnica ratio petendi, quia tuus sum, & abs te sum: nec ab alio intellectum petere, aut possum, aut debeo, quam abs te, qui

qui dedisti ne nihil essem; sed vt mente,
atque animo te agnoscere, te interpellare
valeam.

Apparet quintò fiducia impetrandi. Qui *Et fiducia*
enim dedisti, vt essem; & proprijs manibus *impetrā-*
plasmasti, plasmatum non deseres. Super *di.*
omnia enim opera tua radios bonitatis
emittis: qui ideò creasti, vt essent, quibus
tua dona cumulatissimè largiri possis. *Iac. 1.*
Ergo postulo in fide nihil hæsitans, ne si-
milis sim fluctui maris, qui à vento mo-
uetur, & circumfertur.

Postremò petitio illa est. Da mihi, in-
tellectum, vt discam mandata tua. Hoc *Et quid*
enim à te Deo meo & optandum, & pe- *petendū.*
tendum est. Nam quid aliud petam? An
quæ iniqui, & magnificiunt, & petere
solent? Sed hi meras fabulationes narrant
mihi; non vt lex tua Domine. Id peto,
quod me tibi obsequentem, gratum, ac
deuotum faciat: quod puritatem cordis
tribuens ad te videndum aptum reddat;
quod casto amore tuo inflāmans tibi ro-
tum vniat, atque in te totum transformet.
Hic est enim finis, propter quem conditus
benignè abs te, & plasmatus honorificen-
tissimè fui. Nunc ergo, quoniam non so-
lam in vëtre matris totus in circuitu plas-
matus sum, & formatus, sed etiam quoti-
diana manus tuæ formatione, & reforma-
tione reparādus sum, id ardentè efflagito, *Ps. 138.*
vt deiformer, sicut in psalmo scriptum est,

id est, non obscuritate veteris Adæ, sed in luce tua ô sol Iustitiæ, in cuius pennis, & sanitas, & reformatio, & vita est.

74 Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur, quia in verba tua supersperaui.

Iustus nobile spectaculum.
Psal. 11.
Psal. 91.
Psal. 8.

Luc. 8.

Malac. 4.

1. Reg. 14.

Quid ni lætentur, cum videant mutationem dexteræ tuæ, pulchritudinem operis tui? Nam si de visibilibus scriptum est. Delectasti me Domine in factura tua, & in operibus manuum tuarum exultabo. Et iterum. Videbo cælos tuos, & opera digitorum tuorum, Lunam, & Stellas, que tu fundasti: quid ni in hoc opere sanctiori, & sublimiori lætentur; non quidem omnes: sunt enim qui oculos non habent, unde videant, seu videntes nō vident. sed qui timent te? His & sol iustitiæ oritur iuxta Prophetam, & opera tua manifestantur, vt videntes glorificent te horum mirabilium effectorem. Vident enim me à peccato conuersum, mirabile opus: vident legi tuæ inhaerentem, membra possidentem, passionem frænantem, iustitiam, & caritatem impendentem ceteris, te toto corde anhelantem: quæ magna spectacula videntibus sunt, si adsit palatum fidei, cui sapiat mel tuum; quo Ionathæ oculi in prælio, ac lassitudine dulciter illuminantur.

Nam